

Szakmai beszámoló
a Magyar Levéltárosok Egyesülete pécsi vándorgyűléséről
2018. július (8) 9-11.
NKA azonosító 204108/01479

A vándorgyűlés rangját jelzi, hogy azon az EMMI két államtitkára is részt vett: Dr. Latorcai Csaba közigazgatási államtitkár, valamint Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár. Az egybegyűlteket köszöntötte Óri László Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere, valamint Fazekas Róbert a Baranya Megyei Közgyűlés alelnöke, továbbá Miseta Attila a PTE rektora.

A rendezvényen mintegy 300 fő vett részt, köztük 10 külföldi és több, mint egy tucat határon túli levéltáros. A plenáris üléseken elhangzott előadások száma 10 volt, Hét szekcióban 37 előadást hallgathattak az érdeklődők, ezen kívül még 3 kerekasztal beszélgetésre is megrendezésre került. A szakmai programot gazdag kulturális és sport programkínálat egészítette ki.

A Magyar Levéltárosok Egyesülete 2018. évi vándorgyűlése a Levéltár és nyilvánosság, Levéltár és kultúra témakörök köré szerveződött, s ezen fogalmakhoz kötődően hangzottak el a plenáris ülések előadásai is. A vándorgyűlés elején elhangzott köszöntőket követően került sor a Dóka Klára-díjak 2018. évi díjazottjainak köszöntésére. Díjazottjaink: Dr. Galambos Sándor ((MNL Szabolcs-Szatmár-

Bereg Megyei Levéltára; Szemerey Tamásné (PhD) (Soproni Egyetem Központi Levéltára); Varga Sándorné (MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára Hajdúböszörményi Fióklevéltára); Varga Zsolt (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára); Hrakovszky Edgárné (MNL Baranya Megyei Levéltára); Makula Lászlóné (MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára).

Az ezt követő előadások a jelenleg – különösen a GDPR-törvény miatt – aktuális témakört – Levéltár és nyilvánosság – az adatvédelem és az információszabadság szempontjainak áttekintésével és ütköztetésével mutatták be a levéltárak, a történettudomány, a korszerű digitális közzététel és tartalomszolgáltatás szempontjait, kihívásait, és nézőpontjait is figyelembe véve. Az előadók különböző szemszögből érintették a vizsgált témát, rávilágítva a fő követelményre, hogy az adatvédelem okán életbe lépő korlátozások ellenére a kutatók számára egy elégséges hozzáférést lehessen biztosítani.

Az elhangzott előadások: Jóri András (ügyvéd, volt adatvédelmi biztos) Információszabadság és adatvédelem változó egyensúlya Európában és Magyarországon; Kenyeres István (főigazgató, BFL) Információszabadság és adatvédelem versus levéltárak; Ablonczy Balázs (egyetemi docens, ELTE BTK); Információszabadság és adatvédelem versus történettudomány; Biszak Sándor (cégvezető, Arcanum Kft.) Tömeges digitalizáció, internet és a jog egy adatbázis-szolgáltató szemszögéből.

Az előadásokat követően kapcsolódva mind a nyilvánosság, mind a Levéltár és kultúra témakörhöz Történelem, nyilvánosság és fikció az irodalom világában címmel beszélgetés hangzott el Zalán Tibor költővel. Beszélgetőtárs: Katona Csaba (tudományos munkatárs, MTA BTK TTI).

A vándorgyűlés második napján nap elnöke tisztséget Szatucsek Zoltán (igazgató, főlevéltáros, Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Uniós Projektek Igazgatóság, MNL) töltötte be.

A Nemzetközi szekció vezetője Kenyeres István MLE elnök volt.

Az ülésen rövid referátumok hangzottak el a levéltári adatvédelem kérdéskörében, melyeket vita követett.: Ausztria, Csehország, Horvátország, Lengyelország, , Szerbia, Szlovákia, Szlovénia képviselőivel. A szekció munkanyelve a német és az angol volt.

A Nemzetközi szekcióban a külföldi társegyesületek küldöttei vettek részt, hat előadás hangzott el az alábbiak részéről.

Rolf Jacob (VdA – Verband deutscher Archivarinnen und Archivare e.V.), jelenleg a német egyesület elnöke , Brigitte Riegele (Wiener Stadt- und Landesarchiv), Karel Halla (Česká archivní společnost – ČAS), Hana Habjan (Historical Archives Ljubljana), Hanna Krajewska (Archiwum Polskiej Akademii Nauk) Kenyeres István MLE elnök.

A Forrásközlő Szekció konferencia ülése a Zsolnay Kulturális Negyedben, azon belül is pedig a 204. teremben került megrendezésre. Az előadások számára kijelölt terem adottságai sajnálatos módon nem voltak összhangban a hallgatóság soraiba csatlakozni kívánó nagy számú levéltáros kolléga magas létszámával. Így a kis méretű szemináriumi teremben a szekció levezető elnökével együtt 35-en

tartózkodtak, nem számolva a termen kívüli változó (5–10) létszámú érdeklődőket, akik a nyitott ajtón és üvegfalon keresztül szemléltek a szekciót. Szerencsére a levéltáros kollégák találékonyságának és rugalmasságának köszönhetően nem okozott fennakadást az elhelyezettek túl további székek felkutatása és elhelyezése. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a helyszín technikai infrastruktúrája megfelelt az elvárásoknak.

A Forrásközlő Szekció korokon és kontinenseken átívelő szűkebb témája az Életmódkultúra levéltári forrásai voltak. A szekció elnökének rövid bevezető gondolatait Bilkei Irén (főlevéltáros MNL Zala Megye Levéltára) előadása követte. Előadásának témája a címmel ellentétben (*Levéltári források a kora-újkori nemesség életmódjának kutatásához*) a középkortól egészen az újkorig vette sorba a kiválasztott forrásokat, amelyek a Zala megyei régió nemességének életmódjához kapcsolódik. A tartalmas, informatív és igényes prezentációval ellátott előadást Csóka Ferenc (ny. levéltáros) gondolatébresztő előadása követte. A következő előadás (*Egy XVIII. századi magyar mágnás, Esterházy Imre életének levéltári forrásai*) explicit célja volt a magyar történelemtudomány számára egy kevésbé ismert huszár tábornok életének főbb csomópontjainak a felvázolása. Idő szűkében az előadás nem került teljes terjedelemben felolvasásra, de így is rendkívül érdekes és új információkkal gyarapodott a hallgatóság. Bara Júlia (főmunkatárs, MTA BTK Művészettörténeti Intézet és Károlyi Kutatócsoport tag) előadásának címe: *Élet egy vidéki kastélyban. Ünnepek és mulatságoka Károlyi család nagykárolyi kastélyában a 18-19. században*. A téma építés- és arisztokráciatörténeti újdonságokon túl rendkívül hasznos életmódtörténeti érdekességeket tartogatott a Károlyi család életére és történetére vonatkozóan. Kurecskó Mihály (főlevéltáros, MNL Országos Levéltára) rendkívül érdekes, a levéltártudománynak és irodalomtörténetnek egyaránt hasznos információkat tartalmazó előadást tartott *Egy napjainkban elárverezett és szétdarabolt családi fondtöredék felhasználásának lehetőségei. Az Arany és Szél családok életformája a 19. században* címmel. Az utolsó előtti előadást Kissné Bognár Krisztina (főlevéltáros VERITAS Levéltár) tartotta, egy kevésbé ismert témában és egy kevésbé kutatott forrástípust bemutatva *A művészeti felsőoktatás forrástípusai a 19-20. században* címmel. A szekció - a kronologikus elveknek megfelelően – záróelőadását Sárhegyi Tamás (PhD hallgató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem) tartotta. Előadásának címe: *Kultúra az emigrációban, a 20. századi kanadai magyar emigráció forrásai* volt. Ismertette a Mikes Kelemen Program során az MNL OL-be érkező emigrációs iratanyag témára vonatkozó, eddig fellelt forrásait és jövőbeli felhasználási lehetőségeit.

A Forrásközlő Szekció ebben az évben is magas színvonalú előadásokat vonultatott fel és számos érdeklődőnek tartogatott új történeti információkat és érdekességeket. A Szekciót sikeresnek értékelem, a legtöbb előzetes elvárásnak megfelelt, nem is beszélve az előadások tudományos hozzájáról.

A Levéltár pedagógiai szekció ülésére a vándorgyűlés második napján került sor a Zsolnay Kulturális Negyedben.

Az eredeti programtól eltérően nem hét, hanem hat előadást hallgathattunk meg, Az ülés kezdete előtt változtattunk az előadások sorrendjén, Strešňák Gábor és Wallinger Mónika cserélt helyet.

A jelenléti ív alapján huszonketten vettek részt az előadókkal és a szekcióvezetővel együtt az ülésen.

Az előadások után mindenki hozzászólhatott az elhangzottakhoz, illetve kérdéseket tehetett fel az előadóknak. A programot gyakorlati foglalkozással zárta, ahol mindenki kipróbálhatta a vízen festést.

Előadások:

1. *Kirics Márta (Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Megyei Levéltára, főrestaurátor): „Kiállítás a levéltárban – eredeti iratok bemutatása”*
2. *Szűgyi Ferenc (Történelmi Levéltár, Zenta levéltáros): A zentai levéltárban elindított levéltárpedagógiai foglalkozások tapasztalatai*
3. *Pál Ferenc (MNL Vas Megyei Levéltára, levéltáros): A népi kultúra forrásai és a levéltár-pedagógia*
4. *Strešňák Gábor (Szenci Városi Múzeum, igazgató): Szenc – a síkságtól a dombtetőig. Regionális nevelés*
5. *Molnár Anita (Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, osztályvezető): 56 Graffiti – Márciusban Újra Kezdjük!*
6. *Wallinger Mónika (Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei, könyv- és papírrestaurátor): Egy ősi technika 21. századi gyerekeknek. Mire jó a „vízen festés”?*

Az Informatikai szekció ülésére Breinich Gábor (ny. főlevéltáros, BFL) szekcióvezető moderálásával került sor.

Szatucsek Zoltán (igazgató, főlevéltáros, Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Uniós Projektek Igazgatóság MNL OL): Az MNL Adatbázisok Online szolgáltatásának megújítása

Kohút Sára (főlevéltáros, főosztályvezető-helyettes MNL OL) / Gerhard Péter főlevéltáros, osztályvezető BFL): Az Elektronikus Levéltári Portál megújítása

Sipos András (főlevéltáros, főosztályvezető, BFL: Budapest időgép

Cseh Gergő Bendegúz (főigazgató, ÁBTL): Titkosszolgálati adatbázisok: a problémák megoldása vagy maga a probléma?

Keresztes Csaba (főlevéltáros, főosztályvezető-helyettes, MNL OL): A Magyar Állam Szerve 2017-2018 célmunka céljai és eredményei

Lencsés Ákos (főkönyvtáros, MTA Könyvtár és Információs Központ): Levéltárak az EISZ Nemzeti Programban

Breinich Gábor (ny. főlevéltáros BFL): A német nemzetiségi kultúra megjelenése a Solymári Topotéka alkalmazásában

Az Állományvédelmi szekcióban az előzetes program szerint öt előadást hallgattunk meg, majd kérdések és szakmai beszélgetés következett. Az előadókon kívül 19 érdeklődőt láttunk vendégül hazai és határon túli levéltárakból is.

Elsőként Nemes L. Ágnes (MNL Szakmai Koordinációs Központ, főrestaurátor) beszélt a pecsétmásolat készítés módjairól és az alkalmazott anyagokról. Előadó 2017. decemberében részt vett egy független restaurátorműhely által szervezett háromnapos szakmai gyakorlaton Barcelonában. Többféle másolattípus készítéséről láthattunk felvételeket, többek között a spanyolországi műhelygyakorlaton készített kísérleti darabokról is. Meg is lehetett tekinteni ezeket a felületre nyomott viasz és lakk pecsétekről készült másolatokat materiális valójukban, összehasonlítva az eredetiekkel. A 3D-s digitális másolat készítés módjáról is szó esett, de az előadó szeretné jobban megismerni az így készült, kinyomtatott másolat tulajdonságait és színezési lehetőségeit.

P. Holl Adrien (BFL, főosztályvezető) egy igen fontos témáról, a tömeges savtalanítás szükségességéről, elméleti alapjáról és a gyakorlati megvalósítás technológiáiról beszélt. A prágai szakmai látogatáson tapasztalatokat gyűjtöttek egy rendszerben működő berendezés kapacitásáról is. A hazai előzmények és már működő rendszerek tanulmányozása megfelelő alapot biztosítanak a BFL újonnan vásárolt savtalanító berendezésének hatékony működtetésére.

Rövid szünet után Czikkely Tibor (MNL SzKK, osztályvezető) ismertette a 2017-ben a Levéltári Kollégium által elfogadott új Levéltári állományvédelmi ajánlást, hangsúlyt fektetve a raktárminősítési lapra. Elmondta, hogy az új minősítő lap a régi alapján, szakmailag frissítve készült, felhasználva a szakfelügyelők gyakorlati tapasztalatait. Természetesen továbbra is elsőbbséget élvez a raktárklíma megfelelő értékek közti szinten tartása, de a raktár állapotát árnyalhatja a karbantartás, takarítás, savmentes tárolóeszközök és kisebb mértékben még más befolyásoló tényező megléte vagy változása. Mindez megjelenik a szöveges értékelés mellett pontozásos részeket tartalmazó minősítő lapon. A szakfelügyelőket szöveges útmutató segíti a helyszíni szemle során az értékelésben. Összehasonlítást láthattunk a 2013-ban és 2017-18-ban elvégzett szakfelügyelői minősítés eredményéről, illetve elhangzott a tapasztalatok alapján egy-két kisebb módosítási javaslat.

Szlabey Dorottya (MNL SzKK, osztályvezető helyettes) intézményközi megállapodás keretében töltött két hetet a Thüringiai Tartományi Levéltár Főlevéltárában Weimarban. Szakterülete alapján elsősorban az állományvédelmi területen folyó munkákról szerzett tapasztalatait osztotta meg előadásában. Lehetősége volt egy olyan tömeges restaurátor műhely munkájában is néhány napig részt venni, ahol a 2004-ben részben kiégett Anna Amália Történeti Könyvtár erősen károsodott nagy értékű köteteit kezelik, mentik meg az utókornak.

Czikkely Márton (tanársegéd, doktorjelölt, Szent István Egyetem) a papírt károsító penészgombafajok mikrobiológiai vizsgálatait ismertette. Áttekintésében beszélt a levéltári anyagot veszélyeztető penészgombák tulajdonságairól, fajairól, elterjedéséről. Sokat megtudhattunk a penészgombák életfolyamatairól, amik a levéltári iratok lebontását is elősegítik, ha adott körülmények között táptalajjá válnak. Tárgyalta a szaporodás és a fertőzés terjedésének meggátolására alkalmas módszereket és a szakmailag megfelelő, iratokon alkalmazható fertőtlenítési eljárásokat is.

Az előadások után beszélgetés alakult ki, amelyhez többen hozzászóltak, különösen a raktárminősítés és a penészgomba fertőzés veszélye és elkerülése témában.

Az Oktatás és Tudománytörténeti szekcióban változatos és színvonalas előadásokon vehettek részt az érdeklődők. A levezető elnöki tisztet Dr. Kiss Márton (főlevéltáros, BME levéltára) látta el, Zsidi Vilmos (levéltárvezető, BCE Levéltára) akadályoztatása miatt.

Draskóczy István: A Mátyás-kor egyetemstörténetírása. Az előadó áttekintette azokat az újabb kutatási eredményeket, amelyek a korszak egyetemstörténetírásával foglalkoznak. Kiemelte többek között Klaniczay Tibor kései munkáinak a jelentőségét, valamint rámutatott arra, hogy a peregrináció vizsgálatának legújabb eredményei milyen lehetőségeket rejtenek. Kimutatta, hogy királyunk uralkodása utolsó két évtizedében (1470 után) csökkent a Bécsben és Krakkóban tanuló magyarországiak száma, ám drámai hanyatlásról nincs szó. A csökkenés a két egyetem történetével magyarázható. Mátyás fontosnak tartotta, hogy a magyarországiak külföldön tanuljanak, s többük tanulását támogatta.

Szögi László: Nemzetiségek a 19. századi felsőoktatásban Az előadásban a soknemzetiségű Magyarország diákjainak külföldi és hazai tanulmányairól szólt az előadó. A külföldi peregrinációban valamennyi hazai nemzetiség részt vett, de korszakonként más-más arányban. A nemzetiségi hovatartozást meghatározó adatok már a korai 16-18. századi forrásokban is megjelennek, de ezek értelmezése nehéz feladat. Itt volt szó a hungarus, pannonus, transylvanus, slavus stb. kifejezések értelmezéséről a különböző századokban. A 19. században megjelennek az anyanyelvi adatok, ezért e korszaktól kezdve sokkal könnyebb a nemzetiségi összetétel vizsgálata. Ugyanakkor nagy tömegben

tűnnek fel a zsidó hallgatók, akik esetében a nemzetiségi hovatartozás megállapítása egy máig vitatott kérdés, különös tekintettel az asszimiláció fokára.

Az előadó utalt arra is, hogy a legújabb kutatásokban a teljes hazai felsőoktatás hallgatói adatbázisa van készülőben, első lépésben 1850-ig, és itt régióként kell és lehet vizsgálni a nemzetiségi összetételt, ami a Kárpát-medence valamennyi országa történészei számára fog rendkívül érdekes és értékes adatokat napvilágra hozni.

Batalka Krisztina: Klubélet a Műegyetemen az 1960-70-es években. A képzőművészettől a komoly- és könnyűzenén át az irodalmi életig és színművészetig mindent magába foglalt a műegyetemi kulturális élet, amelynek színterei az egyetemi klubok (pl. R Klub, E Klub, Várklub) és kollégiumok, valamint a Szkéné Színház voltak. A klubok kb. 2500 négyzetméternyi területet foglaltak el és több mint 1800 fős befogadóképességgel bírtak. A kulturális életet az egyetemi KISZ Bizottság alá tartozó Kulturális Titkárság szervezte, ahol létszámában és hozzáértésében is komoly gárda (köztük külön klubvezetők, rendezők) dolgozott annak érdekében, hogy vonzó, a fiatalok számára valóban érdekes programokat kínálhassanak.

Az egyetemi klubok egyik célja az volt, hogy a hallgatók ne csak diplomások, hanem igazi értelmiségiek legyenek, illetve olyanok számára is helyet biztosítottak, akik kiszorultak a hivatalos művelődés kereteiből. Ezzel összefüggésben a klubok egyfajta szelepként is működtek, a kulturális élet szabadsága bizonyos értelemben végig megmaradt a korszakban. Emellett a klubok brandépítő és a mára ikonikussá vált zenekarainak (Illés, Metró, Omega, Generál stb.) népszerűsítésében játszott szerepe is jelentős volt.

Néhány konkrét, főként az egykori szervezők, rendezők visszaemlékezése alapján bemutatott példán túl érdemes vizsgálni, hogy a kulturális élet túrt – támogatott – tiltott viszonyrendszerében hogyan pozicionálták a klubokat, mennyire volt szabad a mozgásterük, hogyan volt jelen az állambiztonság, hogyan működött (működött-e) a cenzúra és öncenzúra rendszere. Szintén érdekes az egyetemi klubok zártsága – nyíltsága, a nem műegyetemi közönség felé nyitása, illetve az 1970-es évekre eső fénykor után az egzisztenciális fennmaradás kérdései.

Összefoglalva, a műegyetemi klubok látogatói a szabadságot élték meg az egyetem falai között, mindezt 10-20 évvel 1956 után, amelynek fővárosi nyitánya itt zajlott, tehát a BME klubéletének további vizsgálata mindenképpen indokolt.

Sági Éva: A soproni egyetemi KISZ-ház: diákélet és kultúra. A soproni egyetemi KISZ-ház szervesen hozzátartozik az egyetemi polgárság életéhez. A létesítmény előzményei egészen Selmecbányáig nyúlnak vissza, ahol a mai Soproni Egyetem jogelődje, a m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola hallgatósága élénk diákéletet folytatott. Az ún. selmeci hagyományok a mai napig tovább élnek Sopronban és a testvéregyetemeken is, sajátos színt adva az ifjúsági életnek. A selmec-soproni diákélet legjelentősebb „szereplője” az Ifjúsági Kör volt, mely már Selmecbányán is saját székházzal bírt. A

Főiskola 1918 decemberében, a cseh megszállás miatt menekülni kényszerült Selmecebányáról, majd Sopronban talált új otthonot. Az Ifjúsági Kör itt is folytatta az aktív diákélet szervezését, hosszas próbálkozások után újra köri házhoz jutottak a II. Rákóczi Ferenc utcában. 1949-ben az Ifjúsági Kör feloszlatta magát, helyét a MEFESZ, majd a DISZ, 1957-től a KISZ vette át. A változások miatt Rákóczi utcai házat elvesztették, de továbbra is igény volt a közösségi térre. A hallgatóság és a tanárok összefogásával, a város, a szakma és a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával végül 1959-ben adták át a KISZ-házat, mely az egyetemi ifjúsági kulturális élet – városi szempontból is jelentős – központja lett. A selmeci hagyományokat az 1950-es években ugyan tiltották, de azok rejtetten tovább éltek, majd az 1960-as években fokozatos enyhülés következett, így az 1970-es évekre a hagyományok és az ifjúsági élet újabb virágkoráról beszélhetünk.

Osváth Zsolt: Oral history interjú a KEK Klubról. „Ma így mesélem el.” – Kálóczy Béla egykori klubvezető emlékei. 50 éve annak, hogy a mai Szent István Egyetem Budai Campusa, az akkori Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Kertészeti Egyetem néven önálló egyetemmé vált és ugyancsak ebben az esztendőben alakult meg a Kertészeti Egyetem Klubjának (KEK) elődje a Kertész Klub. Az Egyetem KISZ Bizottsága 1970 decemberében Kálóczy Béla III. éves hallgatót bízta meg a KEK létrehozásával és Klub új szervezeti és műsorpolitikájának kidolgozásával.

Az előadásom megírásakor a Kálóczy Bélával folytatott személyes beszélgetések során készített jegyzeteire, az általa készített „Az 50 éves Kertészeti Egyetem megalakulására emlékezve” című írásra, László Kata újságíró „A KEK. Beszélgetés Kálóczy Bélával, a Kertészeti Egyetem Klubjának első vezetőjével a hetvenes évek klubmozgalmáról és egy elveszett naplóról.” címet viselő eddig meg nem jelent riportjára és a Kálóczy Béla gyűjtötte, a KEK történetét dokumentáló és a SZIE Entz Ferenc Könyvtár és Levéltárnak ajándékozott iratgyűjteményére (fényképek, levelezőlapok, kinyomtatványok) támaszkodott.

A hetvenes évek izgalmas korszakának Budapestjén született meg ez a már akkor legendássá vált klub, „a KEK”. Kálóczy szavaival ez az időszak „...minden társadalmi problémája és ellentmondásossága mellett érdekes korszak volt ez, amelynek az emléke még ma is elevenen él az ezt megélt korosztályokban.”

A KEK fiatalok tömegét vonzotta a nagy generáció zenekarainak (Illés, LGT, Nautilus, TAURUS-ex T. 25-75-82, Tolcsvayék és a Trió) koncertjeire. „Akadt olyan felvételiző, aki azért jelentkezett a Kertészeti Egyetemre, mert klubtag szeretett volna lenni.” – eleveníti fel emlékeit az egykori KEK vezető.

A KEK azonban – a klubvezető szándéka szerint is – nemcsak könnyűzenei koncerthelyszín akart lenni, ugyanis mondja Kálóczy Béla : „A koncertek mögött életerős, nagy hatású közművelődési tevékenység zajlott.”

Az MLE Gazdasági szekciója – kerekasztal beszélgetés. 2018. évi aktuális számviteli változásokról

A 2018-as év nem hozott jelentős módosításokat a számviteli előírásokban. A számviteli mérőszámok számító 1992-es évet követően évente szembesültünk új helyzetekkel. Ezek közül a komolyabb változásokat 1997-ben, 2000-ben, 2010-ben, valamint 2015–2016-ban tapasztalhattunk, de minden év hozott valami újat, s ugyan nem gyakran, de előfordult korábban kikerült szabály más formában történő visszatérése is. Most alapvetően néhány – horderejét tekintve többségünk számára nem jelentős – előírás hatálybalépésére, illetve fontos tendenciák felismerésére kell koncentrálnunk.

- Származékos ügyletek (Szt.3.§. 9/11.)

2018-tól olyan származékos ügyletek esetében, amelyek nem pénzügyi eszközök eladásával teljesülnek, az ügylet záraskori valós értékével az elszámolt nettó árbevételt veszteség esetén növelni, nyereség esetén csökkenteni kell a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival, illetve a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben.

Egyszerűbben fogalmazva: az ilyen ügyletek keretében beszerzett eszközöket a bekerülés napjára vonatkozóan át kell értékelni a valós értékükre akkor is, ha egyébként a vállalkozó nem alkalmazza a valós értéken történő értékelést.

Könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartása

Az új pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvénybe bekerült egy rendelkezés, miszerint a Pmt. szerinti felügyeletet ellátó szerv kezdeményezheti a

könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásából történő törlést a Pmt. rendelkezéseinek megsértése, illetve az abban meghatározott kötelezettség nem megfelelő teljesítése esetén. A számviteli törvény módosítása követi a Pmt. előírását a könyvviteli szolgáltatás végzésére jogosító engedély visszavonásának és a nyilvántartásból való törlésnek az esetére vonatkozóan.

IFRS-ek egyedi beszámolási célú alkalmazása hatókörének szűk körben hatályos módosítása

A korábban az IFRS-ek egyedi beszámolási célú alkalmazására vonatkozóan elfogadott és hatályba lépett szabályozást korrigálni kellett a Diákhitel Központ Zrt.-vel kapcsolatos változások következtében, ezért volt indokolt az IFRS-ek kötelező alkalmazása bevezetésének egy évvel (2018. évről 2019. évre) történő elhalasztása.

A számvitelt érintő tendenciák, illetve a már ismert, de csak fél, vagy egy év elteltével hatályba lépő előírások nem jelentenek napi feladatokat a számviteli szakembereknek, de tudnunk kell, hogy miként készüljünk fel a későbbi változásokra. Minden gyakorló számviteli szakember tisztában kell legyen azzal, hogy mit jelentenek, illetve milyen nagyságrendűek azok a feladatok, amelyek a közeljövőben előttünk állnak. Ezeket a környezetünk által közvetített hatások eredményezik, tehát nem vonhatjuk ki magunkat alóla. Ideig-óráig lehet halasztani a követelményeknek történő megfelelést, lehet enyhíteni a következményeket, de a megfelelő hozzáállás a feladatokkal történő szembenézés elengedhetetlen. Olyan területeken vannak és lesznek átfogó és várhatóan folyamatos változások, amelyek közvetlenül érintik munkánkat, például: adatvédelem, adatbiztonsági rendszerek működtetése, a számlázó programok adóhivatal felé történő adatszolgáltatása, online számlázás, EKÁER fejlesztések, IFRS-ek egyedi beszámolókra való alkalmazása stb. Nem kétséges azonban, hogy csak idő kérdése az online könyvvizetés becsatornázása az adóhatósághoz, összekapcsolva azt az adókérdések megoldásával is. Ezek az adóhatóság meghirdetett céljaival összhangban a digitális változások integráns részei, valamint a jövő számviteli elemei is.

A második napon lezajlott szekcióüléseket követően a vándorgyűlés harmadik napjának záró plenáris ülése a Levéltár és kultúra témakör feldolgozására vállalkozott egy konferencia keretében. Az előadások a kulturális sokszínűség, a nemzetiségek története és levéltári forrásai témakörben hangzottak el. A helyszínhez (Pécs, Baranya megye) kapcsolódva több előadás is hallható volt, de más területeket bemutató, valamint nagyobb áttekintő előadásra is sor került.

Varga Szabolcs (tudományos főmunkatárs, MTA BTK TTI): A törökkori Pécs, különös tekintettel az oszmán kultúrára; Orsós Anna (habilitált doktor, egyetemi docens, tanszékvezető, PTE): Cigányok/romák Baranyában; Borsy Judit (főlevéltáros, MNL Baranya Megyei Levéltára): Nemzetiségek a 18. századi baranyai uradalmakban; Nagy Imre Gábor (igazgatóhelyettes, MNL Baranya Megyei Levéltára): Horvátok, szerbek és németek Mohácson a 18–20. században; Tyekvicska Árpád (osztályvezető, Ferenczy Múzeum, Szentendre): Együttélés és szétválás – Szerbek Szentendrén a 20.

század fordulóján; Márkus Beáta (PhD hallgató, Andrássy Egyetem Budapest): A magyarországi németek malenkij robotra hurcolása.

A vándorgyűlésről készült beszámoló olvasható a hungaricana.hu, valamint az archivportal.hu portálokon, valamint a Levéltári Szemle 2018. évi lapszámában.

Budapest, 2018. augusztus 30.

Dr. Kenyeres István

elnök